

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 krov, za Ameriko pa 8 krov; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravljanje se nahaja v Ptaju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80.— za $\frac{1}{2}$ strani K 40.— za $\frac{1}{4}$ strani K 20.— za $\frac{1}{8}$ strani K 10.— za $\frac{1}{16}$ strani K 5.— za $\frac{1}{32}$ strani K 2:50 za $\frac{1}{64}$ strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 22.

V Ptaju v nedeljo dne 30. maja 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Italija napovedla Avstro-Ogrski vojno. — Cesar svojim narodom. — Naši bojni parniki bombardirali italijansko obrežje. — Nemčija zvesta z nami. — V Galiciji zopet velika zmaga nad Rusi: čez 25.000 vjetih. — Uspehi Nemcev proti Francozom in Angležem. — Turška se uspešno brani.

L'Italia infame!... V bodočnosti bode ime Italije sramotni madež kakor ime Judeža Iskarijota ali Efijalata... Po več kot 30 letni zvezni, od katere je imela ta dežela edino koristi, napovedala nam je, podplačana od angleško-francoskega zlata, vojno. Tisti „piccolo“, ki sedi danes na italijanskem prestolu in igra vlogo najžalostnejše marjonete v rokah garibaldinske in republikanske svojatih, prelomil je svojo kraljevsko besedo, kakor je prelomila in raztrgala njegova brigantovska vlada trozvezno pogodbo. In zdaj, ko se naša monarhija z naravnost božanskim junaštvom združena z jekleno Nemčijo brani proti celiemu svetu sovražnikov, skoči nam italijanski „cavaliere“, ki stoji na etičnem in moraličnem stališču svoje „maffie“, v tilnik... Pa kaj bi psovali, — izdajalca se ne sovraži, marveč zaničuje!

Zdaj torej v Evropi ni nobene velevlasti več, ki bi nam ne bila vojno napovedala. Strahopetna srca bi krvevala v bojazni. Nas Avstrije pa prešinja obenem s požrtvovalnim pogumom domovinski ponos. V plamenih in krvi se mora razrušiti ves svet, predno bode moč Avstro-Ogrske in Nemčije zdobljeni. Že stojijo neštete ruske armade pred prepadom svojega uničenja, že so se naši bajoneti zopet okoli Przemysla zasveteli in se bližajo Lvovu. Srbija, ki je z Avstrijo vred od Italije izdana, nima nobene ofenzivne moči več. Anglija trepeče pred nemškimi podmorskimi čolni, ki šwigajo slave lačni po vseh oceanih. V francoskem srcu sedi nemški meč, Belgija pa je izginila iz zemljevida. In Italija je 12 ur po svoji zločinsko napovedani vojni začula gromenje avstrijskih topov...

Zmagujemo! In čimveč sovražnikov bode, tem lepša mora biti naša zmaga!

Cesar svojim narodom.

Njega c. in kr. Apostolsko Veličanstvo je najmilostivejše blagovolilo izdati sledeči Najvišji rokopis in manifest:

Ljubi grof Stürgh!

Naročam Vam, da v obče razglasite prilожeni oklic „Mojim narodom“.

Na Dunaju, 23. maja 1915.

Franz Jožef, s. r.

Stürgkh, s. r.

Mojim narodom!

Kralj italijanski Mi je napovedal vojno.

Zvestobo je prelomila kraljevina italijanska svojima zaveznikoma kakor zgodovina ne pozna enakega.

Več nego trideset let je trajala zveza, v kateri je mogla Italija množiti svojo teritorialno posest in se razcvitati, kakor nikdar ni slutila, tedaj nas je Italija zapustila vuri nevarnosti in je z razvitimi zastavami prešla v tabor naših sovražnikov.

Mi nismo ogrožali Italije, nismo kratili njenega ugleda, nismo se dotaknili njene časti in njenih interesov; vedno smo zvesto izpoljujevali Svoje zavezniske dolžnosti in smo ji nudili Svojo zaščito, ko je šla na bojišče.

Storili smo še več: Ko je začela Italija s svojim pohlepnim očesom gledati čez naše meje, smo bili odločeni za velike in bridke žrtve, za žrtve, ki so posebno bolele Naše očetovsko srce, samo da ohranimo zaveznisko razmerje in mir.

Toda pohlepnost Italije, ki je mislila, da je treba izkoristiti trenutek, se ni dala potolažiti. In tako se mora izpolniti usoda.

Mogočnemu sovražniku na severu so se Moje armade zmagošlavno upirale v desetmesečni gigantični borbi in v najzvestejšem sobojevnosti z vojskami Mojega presvetlega zaveznika.

Novi zavratni sovražnik na jugu jim ni nov nasprotnik.

Veliki spomini na Novaro, Mortaro, Kustoco in Vis, ki so ponos Moje mladosti, in duh Radeckega, nadvojvode Albrehta in Tegetthoffa, ki še živi v moji vojni moči na kopnem in na morju, so mi poroki za to, da bomo tudi proti jugu uspešno branili meje monarhije.

Pozdravljam Moje v boju izkušene zmagozne čete. Zaupam njim in njihovim voditeljem! Zaupam Svojim narodom, kajih brezprimerni požrtvovalnosti gre Moja najiskrenješa očetovska zahvala.

Vsegamogočnega pa prosim, da blagoslovijo Naše zastave in vzame Našo pravično stvar v svoje milostno varstvo.

Na Dunaju, dne 23. maja 1915.

Franz Jožef s. r.
Stürgkh s. r.

Zopet lepe zmage v Galiciji. — Nad 21.000 novih vjetih.

(Avstrijsko uradno poročilo od torka.)

K.-B. Dunaj, 25. maja. Uradno se danes opoldne razglaša:

V Srednjem Galiciji napadajo združene armade ob veliki fronti od Sieniaw do zgornjega Dnjestra močne ruske čete.

Armade generalnega obersta pl. Mackensen, v katere zvezi se bori tudi avstro-ogrski 6. kor, zavzela je Radymno in je vzhodno ter južno-vzhodno tega mesta proti Sanu prodrla.

Sovražnik, ki je hotel s številnimi protinapadi izgubljeni teren nazaj pridobiti, bil je pov sod vržen; vjelj smo 21.000 Rusov, zaplenili 39 kanonov in 40 strojnih pušk.

Armade Buchallo in Böhm-Ermolli,

ki napredujejo južno-vzhodno Przemysla, so pod budimi boji na prostoru pridobile in nasprotnika čez dolino Blonia nazaj vrgle.

Ostali položaj na severno-vzhodnem bojišču se ni spremenil.

Na južnem zapadu so na tirolski in koroški meji manjši sovražnikovi oddelki moje prestopili. Kjer so dospeli do naših postojank in smo jih pričeli obstrelovati, so se vrnili nazaj.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Naše gališke zmage.

K.-B. Dunaj, 21. maja. Uradno se razglaša: Boji na fronti v Srednji Galiciji trajajo. Ruske oddelke ob Savu, ki so se še držali od Sieniawie navzdol, smo vrgli preko reke. Vzhodno od Jaroslava so zavezniške čete krvavo zavrnile posamezne sunke močnih sovražnih čet. Število vjetnikov nadalje narašča. V hudi počničnih bojih so naše čete zavzele v naskoku vzhodno od Drohobycza rusko pozicijo, zavzele kraj Neudorf ter napravile pri tem 1800 vjetnikov. Ruska prototofenziva preko Dnjestra v Vzhodni Galiciji se je ustavila ob črti na Prutu. Sovražni poskusi prebiti našo fronto pri Kolomaji so se ponesrečili. Vse napade na to mostno utrdbo smo odbili z najtežjimi izgubami za sovražnika. V bojih v gorati pokrajini pri Kielcih, ki ponekod še trajajo, smo doslej vjeli čez 4000 mož. Od 16. maja je skupno število vjetnih naraslo na nadaljnih 20.000 mož; njih število znaša od 2. maja 194.000 mož.

Namestnik šefa generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

Avstrijsko poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 26. maja. Uradno se dana opoldne razglaša:

Severno-vzhodno bojišče. Bitka pri Przemyslu traja naprej.

Armeda generalobersta pl. Mackensen napreduje uspešno v napadu na obe straneh Sana v južno-vzhodni smeri. Priborili smo prehod čez San vzhodno Radyne. Avstro-ogrski 6. kor vzel je most Zagrody vzhodno tega mosta. Južno in južno-vzhodno Przemysla so naše armade proti močnim, deloma betoniranim postojankam Rusov v počasi napreduječem napadu.

Število v zadnjih dveh bojnih dneh vjetih Rusov naraslo je na 25.000.

Na vojem materijalu se je do včeraj zamenilo: 54 lahkih, 10 težkih kanonov, 64 strojnih pušk in 14 municipskih vozov.

Južno-Dnjestra in na Rusko-Polskem je položaj v splošnem nespremenjen. Pri neki bitki severno Visle vjeli smo 998 Rusov.

Južno-zapadno bojišče. Na Tirolskem prekoračil je neki sovražni oddelki Condino (Judikarija) mejo. Na prelazu Padon severno-vzhodno Marmolata zbežali so Italijani pri prvih strelkah.

Na koroški meji zavrnili so naši vojaki več napadov pod velikimi izgubami Italijane. Zapadno Plöcken a zbežal je sovražnik in pustil svoje orože.

V primorski obmejni pokrajini se doslej še niso nobeni boji razvili.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Prvi udarec Italiji.

Italija, dežela najpodlejših izdajalcev, dobita je že prvi udarec v obraz. Od podplačanih hujškačev razburjenja, prodala je Italija svojo čast; mislila je pač, da se bodo med pustili kar meni nič tebi nič od zahrbnih morilcev zadaviti. Ali 12 ur po proglašeni vojni so že zagromeli kanoni avstro ogrskih bojnih ladij ob italijanski obali, "Venezia benedetta", slavna "regina del mare" je začula bojno pesen avstrijske mornarice... O teh prvih zmagovalnih bojih se je izdal slednje uradno poročilo:

K.-B. Dunaj, 25. maja. Telefonično uradno poročilo o mornariški akciji v jutra dne 24. maja se glasi tako-le:

Danes pred solnčnim vzhodom, torej načasno 12 ur po vojni napovedi Italije, izvršila je c. in kr. flotila obenem celo vrsto uspešnih akcij ob vzhodnem obrežju Italije od Benetk pa do Barlette.

V Benetkah vrgel je neki mornariški letalec 14 bomb; napravil je v arzenalu požar, poškodoval težko nekega razruševalca, kolodvor, shrambe olja in hangarje na otoku Lido.

V jeku ozkem kanalu Porto Corsini vsilil je naš razruševalce "Scharfschütze"; nakrat bil je skoraj neposredno pred polno zasedenim strelskim jarkom. Od popolnoma presečenega moštva bil je velik del postreljen. Potem so pričele še 3 zakrite obrežne baterije hudi ogenj iz 12-centimeterskih topov na pred kanalom ležečo križarko "Novara" in na torpednični čoln 80; zadnji bil je zaled; 1 mož bil je težko ranjen, čoln pa poškodovan. "Novara" streljala je naprej, da bi razruševalcu in torpednemu čolnu pomagala; enfilirala je strelski jarek, razrušila eno kasarno, bila pa tudi polno zaleda. Lajtnant Persich in 4 možje so mrtvi, 4 možje težko, več pa lahko ranjenih. Iz gube sovražnika pa smo morda 10 do 20-krat večje.

"Scharfschütze" odšel je popolnoma nepoškodovan, torpedni čoln 80 pa se je odpeljal poškodovan v Polo.

V mestu Rimini je naš pancerki parnik "St. Georg" kolodvor in most obstreloval.

V Senigaglia je naš parnik "Zrinyi" železniški most, vodni stolp, pristan, postajo in neki vlak razrušil ter več poslopij sežgal.

V Anconi je večina naše mornarice obstrelovala stare trdnjave, artiljerijski in kavaljerijski tabor, pristane, električno centralo, kolodvor, gasometer, zaloge, petrolej, semaforje in radijsko postajo; posamezne kroglice so napravile požare in povzročile velikansko škodo. V pristanu smo dva parnika potopili; neka novo zgrajena ladja bila je demolirana. Branila se je le neka lahka baterija in parstrojnih pušk zoper dva razruševalca. V edinem modernem foru Alfredo Savio stale je sicer ob začetku obstrelevanja moštvo ob kanonih, ali dva naša v pravem času došla letalca sta moštvo s strelnjanjem iz strojnih pušk tako temeljito pregnala, da se niente vrnilo. Ta dva letalna stroja vrgla sta tudi na balonsko poslopje v Chiavarelle ter na več vojaških objektov čez 30 bomb.

Letalni stroj "Citta di Ferrara" vrgel je več bomb brezuspešno na naš parnik "Zrinyi"; poskusil je tudi odhajajočo flotilo napasti; pogrenil pa je hitro, ko sta dva naša letalca prihitela, katera sicer nobenih bomb več nista imela.

Isti ali neki drugi letalni stroj opazili smo že pol ure po polnoči na polovici pota Pola-Ancona; bil je brez dvoma na poti v Polo. Ko ste pa dve ga spremljajoči ladji pred našim strelnjanjem zbežali, obrnil je tudi letalni stroj takoj, brez da bi našo flotilo videl.

Naš parnik "Radetzky" obstreloval in poškodoval je železniški most čez reko Potenza.

Naš parnik "Admiral Spaun" s 4 razruševalci obstreloval je železniški most čez reko Sinarcu, železniško postajo, lokomotive itd. v Campo Marino; razrušil je nadalje sema-

for v Tremenit in poškodoval onega v Torre di Miletto.

Naš parnik "Helgoland" s 3 razruševalci obstreloval je Viesto in Manfredonio; pri Barletti zadel je ob dva sovražnikova razruševalca, ki ju je takoj pod ogenj vzel in zasledoval. Eden je pogreben, druga "Turbin" pa sta naša razruševalca "Csepel" in "Tatra" proti Pelagosu preprala. Z enim granatnim strelem bil sta zadeta ena mašina in en kotelj; razruševalci obležali je goreč in se potapljači; udal se je. Naši čolni so rešili 35 mož, med njimi komandanta, prvega officirja in zapovednika mašin ter so jih vjele. V nadaljnem boju bil je "Csepel" nepomembno zadel, 1 mož težko, 1 lahko ranjen. Na strelnjanje so uspešno odgovarjali "Helgoland" in razruševalci. Najboljša razdalja 8000 metrov. V kratkem času bili so naši parniki iz strelne distance. Razven omenjenih ni imela c. in kr. flotila nobenih izgub.

Naša mornarica na delu.

K.-B. Dunaj, 24. maja. Uradno se razglaša:

Naša mornarica je v na vojno napoved sledeči noči napravila akcijo zoper italijansko vzhodno obrežje med Benetkami in Barletto ter je pri tem na mnogih krajih vojaško važne objekte z uspehom obstrelovala.

Obenem so naši pomorski letalni stroji metali bombe na palousko poslopje v Chiavarelle, nadalje na vojaške naprave v Ancioni in na arzenal v Benetkah; povzročili so s tem vidno škodo in požare.

Italija razbije italijansko čast.

Italijanski poslanec dr. Bugatto objavil je pod naslovom "Italija razbije italijansko čast" v listu "Ecco del Litorale" zanimiv članek, kateremu naj posnemamo sledeče točke:

"Danes še le vemo, danes so dejstva našo narodno zavest zlomila. Oni del italijanskega naroda, ki je združen v nacionalnem državi in ki ima ravno zato dolžnost, da z vso močjo dobro ime italijanskega naroda varuje, pokrili je to ime neizbrisljivo sramoto. Orožje Italije je dvignjeno proti Avstriji, prijatelju in zavezniku, to pa v trenutku, ko ta prijatelj in zaveznik niti ne zahteva sklenjene pomoči, marče le pravico, da se sam in nemoteno brani, v trenutku, v katerem Avstria Italiji dobičke nudi, ki bi jih mogla le izredna zmaga doseči, v trenutku, ko Avstria, da prepreči uničenje lastnih italijanskih pokrajin, Italijo prosi, da naj ti svoji nacionalni državi pridruži. Zasepljena in blažna vzame Italija raje naše zločin preloma zvestobe, nevarnost uničenje vojne, uničenje italijanskih državljanov, italijanskih dežel.".

Mi Italijani na meji, ki smo prve žrtve te neodpustljive napake, ki smo se izven Italije toliko borili za čast našega naroda, smo napadeni, poniževani, uničeni od onih jezikovnih srodrugov, ki so v imenu naše osvoboditve bodalo potegnili.

Nikdar ni naša narodna zavest tak udarec občutila. V naši moči ne leži, da bi ta ostundni zločin zadržali. Ali Italija in svet naj vedo, da avstrijski Italijani postopanje Italije obžalujejo, zaničujejo in proklanjajo. Mnogo več nego Italija nam je naša narodna zavest; svojo vero v narodnost smo pokazali in branili do najskrajnejše svoje meje in še le s smrtno bodočim ponehali biti Italijani. Ali najbolj sramoten in neusmiljeni sunek proti italijanstvu napravila je kraljevina Italija.

Danes, majnika, leta 1915, pred sodniškim stolom zgodovine, hočemo biti prvi, najhujši obtožitelji. Sodba je že padla. Kazen je v roki božji. Kdo ve, ali nam pride kedaj oproščenje. Italijani v Avstriji! Skrijmo svoj obraz od sramote pred veliko krvido, ki ni naša

